

**UCHWAŁA NR 20/VIII/2024
RADY GMINY BRANIEWO
Z DNIA 23 LUTEGO 2024 ROK**

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Braniewo na lata 2024-2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463, 1688) w związku z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. z 2021 r., poz. 1249, z 2023 r. poz. 289, 535, 1606) Rady Gminy w Braniewie uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Braniewo na lata 2024-2028, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Braniewo.

§ 3

Traci moc uchwała Nr 8/VII/2018 Rady Gminy Braniewo z dnia 16 lutego 2018 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Braniewo na lata 2018-2024.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r. i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**

Stanisław Żołędziewski

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY
OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
W GMINIE BRANIEWO
NA LATA 2024-2028**

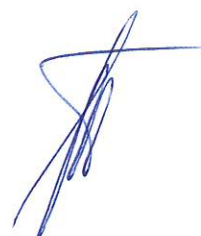
BRANIEWO 2024

1. Wstęp

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, z 2001 r. Nr 28, poz. 319, z 2006 r. Nr 200, poz. 1471, z 2009 r., Nr 114, poz. 946), w art. 18, art. 47, art. 48 i art. 71 wskazuje, że instytucja rodziny, definiowana w systemie praw człowieka, jako „naturalna i podstawowa komórka społeczeństwa” (art. 16 ust.3 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka) jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej.

Szczególnie chroniona instytucja rodziny ustrojowo jest łączona z podstawową dla systemu praw człowieka zasadą ochrony życia rodzinnego (art. 47 Konstytucji RP) i prawem rodziców do wychowywania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem (art. 48 ust. 1 Konstytucji RP). Jednocześnie, w duchu subsydiarności działań władzy publicznej, przepis art. 33 Konstytucji RP nakłada na nią obowiązek konstruowania polityki rodzinnej i społecznej z uwzględnieniem zasady równych praw mężczyzn i kobiet w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym. Zgodnie z art. 72 Konstytucji RP, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem instytucji i organizacji publicznych jest ochrona osób przed przemocą, również krzywdzeniem ze strony osób bliskich. Ustrojową zasadą jest także szczególna pomoc ze strony władz publicznych dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej (art. 71 Konstytucji RP). Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

2. Podstawy prawne Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Braniewo na lata 2024-2028

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Braniewo na lata 2024-2028 został opracowany na podstawie:

- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. z 2021 r., poz. 1249, z 2023 r. poz. 289, 535, 1606)
- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901, 1693, 1938),
- ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 165, 240, 535, 803)
- Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 - Uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 09 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. z 2023 r. poz. 1232).

3. Podstawy teoretyczne dotyczące zjawiska przemocy domowej.

3.1 Definicja zjawiska przemocy

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej zawiera definicję przemocy domowej zgodnie, z którą jest to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

1. narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
2. naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
3. powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
4. ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
5. istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przez osobę doznającą przemocy rozumie się:

1. małżonka, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
2. wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
3. rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
4. osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
5. osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
6. osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
7. osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
8. małoletniego, – wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób doznających przemocy domowej.

Osoba stosująca przemoc domową – pełnoletni, który dopuszcza się stosowania przemocy domowej.

Świadek przemocy domowej - osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

3.3 Rodzaje i formy przemocy

Przemoc gorąca	Przemoc chłodna
Do jej podstaw zalicza się intensywne, negatywne przeżycia, wiążące się z frustracją potrzeb i dążeń. Charakteryzuje się napadami furii, złości, wyładowań emocjonalnych. Przepelniona agresją, gwałtownością, ekspresją (krzyki, wyzwiska, zadawanie bólu), zazwyczaj w afekcie.	Posiada konkretny cel, najczęściej dokonywana z premedytacją. Powstaje głównie na podłożu autorytarnych modeli współżycia między ludźmi i kierowania nimi. Osoba stosująca ten rodzaj przemocy realizuje określony plan działania. Brakuje tutaj silnych i gwałtownych emocji, przeciwnie są one kontrolowane i tłumione. W większości przypadków sprawca ingeruje w psychikę ofiary, poprzez naruszenie jej wewnętrznej stabilności, co w konsekwencji prowadzi do rozbicia emocjonalnego, poczucia bezsilności, wycieńczenia. Często sprawcy mają wytłumaczenie na stosowanie owej przemocy, gdyż zdarza się, iż surowe

	metody wychowawcze przybierają taką formę. Wówczas występuje poparcie otoczenia a także uwarunkowania kulturowe.
Rodzaj	Przykładowe formy zachowań
fizyczna	szarpanie, bicie, obezwładnianie, duszenie, popychanie, kopanie, wykręcanie rąk, uszkodzenie ciała, spoliczkowanie
psychiczna	ośmieszanie, izolowanie, grożenie, wyzwiska, ośmieszanie, kontrolowanie, poniżanie, ograniczanie kontaktów, krytykowanie, demoralizacja, ciągłe niepokojenie, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej
seksualna	traktowanie drugiej osoby w sposób przedmiotowy w celu zaspokojenia własnych potrzeb seksualnych, zmuszanie do nieakceptowanych przez drugą osobę praktyk i zachowań seksualnych
ekonomiczna	niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie
zaniedbanie	niezaspokajanie podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych przez opiekuna prawnego np. dziecka, osoby niepełnosprawnej, starej, ubezwłasnowolnionej tj. odrzucenie emocjonalne, brak zainteresowania rozwojem dziecka, sytuacją życiową, problemami, a także stanem zdrowia, czy higieną, niezaspokajanie potrzeb żywieniowych i związanych z ubiorem
za pomocą środków komunikacji elektronicznej	poniżanie, straszenie, wyzywanie osoby w Internecie bądź przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęć lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, tekstów lub filmów, którą ją obrażają lub ośmieszają

Do cech charakterystycznych przemocy zaliczają się:

- intencjonalność – zamierzone działanie człowieka nacelowane na kontrolowanie i podporządkowanie drugiego człowieka,
- nierówność sił – jedna ze stron przeważa nad drugą, osoba stosująca przemoc jest silniejsza od osoby jej doznającej,

- naruszanie praw i dóbr osobistych – osoba stosująca przemoc, przy wykorzystaniu swojej przewagi, narusza podstawowe prawa osoby doznającej przemocy – nietykalność fizyczna, godność, szacunek,
- powodowanie cierpienia i bólu – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie osoby doznającej przemocy powodujące szkody oraz zagrażające jej życiu. Ból i cierpienie, których doświadcza zmniejszają zdolności do samoobrony.

3.4 Cykle przemocy

W większości przypadków przemoc nie jest jednorazowym zdarzeniem. Gdy ktoś raz przekroczył granicę kontaktu z bliską osobą, to istnieje duże prawdopodobieństwo, że dojdzie do tego ponownie. Zauważono, iż przemoc posiada dość charakterystyczny schemat, co nazwano cyklem przemocy, składającym się z 3 następujących po sobie faz.

I. Faza narastającego napięcia

W tej fazie u agresora występuje nieustanne poirytowanie. Poza tym prowokowane są kłótnie, nadużywany alkohol, narkotyki. Agresor może stać się niebezpieczny, budzi lęk u pozostałych członków rodziny, a także traci nad sobą kontrolę. Natomiast ofiara staje się uległa, dąży do załagodzenia powstałych konfliktów, uspokaja agresora, unika go, spełnia jego zachcianki, przeprosza. Narasta w niej niepokój i lęk, co może przejawiać się w dolegliwościach fizycznych.

II. Faza gwałtownej przemocy

Podczas drugiej fazy agresor wyładowuje się na ofierze, wpada w furję, szał, do czego wystarczy najmniejszy drobiazg. Wówczas ma miejsce świadoma i jawna przemoc w różnych formach. Zaś ofiara nie ma wpływu na zachowanie agresora, jest bezradna. Odczuwa szok w związku z zaistniałą sytuacją, wstyd, poczucie winy, złość.

III. Faza miodowego miesiąca

Po zaistnieniu aktu agresji często napastnik wyraża skruchę, czemu towarzyszy poczucie winy. Stara się naprawić relację z ofiarą, obiecując, że to, co się stało już się nie powtórzy. Wówczas agresor okazuje ofierze dużo ciepła, uczuć. Okazuje wówczas ofierze dużo ciepła i uczuć, co przypomina jej osobę, jaką agresor był przed zaistniałymi problemami. W tym etapie zachowanie agresora nie budzi zastrzeżeń, co więcej może on rzeczywiście czuć chęć zmiany. Przyczynia się to do wzbudzenia w ofierze nadziei na to, że w napastniku zajdzie

zmiana. Osoba ta porównując oba rodzaje zachowań, czuje się szczęśliwa, kochana, zaopiekowana. Wydaje się być naturalnym przekonanie, iż teraz już na pewno będzie lepiej i złe sytuacje nie wrócą.

Niestety z biegiem czasu historia się powtarza. Z każdym kolejnym cyklem przemoc jest gwałtowniejsza i trwa do momentu interwencji z zewnątrz, skuteczna obrona, bądź śmierć ofiary.

4. Procedura Niebieskie Karty

Zarówno procedura „Niebieskie Karty” oraz wzory formularzy „Niebieska Karta” określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870), wydane na podstawie art. 9d ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289, 535, 1606).

Procedura „Niebieskie Karty” składa się z ogółu czynności, podejmowanych i realizowanych przez jednostek pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej, mająca zapewnić bezpieczeństwo osobie, co, do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową. Składa się z odpowiedniej dokumentacji, sposobu postępowania przy stwierdzeniu czy też występowaniu przemocy. Istotnym jest fakt, iż dana procedura nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą

5. Skala problemu przemocy domowej w Gminie Braniewo

Lp.	Podmiot wszczynający procedurę „Niebieskie Karty”	Ilość założonych Niebieskich Kart		
		Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
1.	Policja	9	6	4
2.	GOPS	1	2	2
3.	Ochrona zdrowia	1	0	0
4.	Oświata	2	2	1
5.	NK otrzymane z innych gmin	1	3	3

Lp.	Rok	Ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w Zespole Interdyscyplinarnym w Gminie Braniewo	Ilość „Niebieskich Kart” gdzie pokrzywdzone były osoby nieletnie	Ilość NK gdzie podejrzanymi o stosowanie przemocy były kobiety	Ilość NK gdzie podejrzanymi o stosowanie przemocy byli mężczyźni
1.	2021	13	4	2	12
2.	2022	10	3	4	6
3.	2023	9	2	3	4

Lp.	Rok	Ilość „Niebieskich Kart” otrzymanych z innych Zespołów Interdyscyplinarnych	Ilość NK gdzie pokrzywdzone były osoby nieletnie	Ilość NK gdzie podejrzany o stosowanie przemocy były kobiety	Ilość NK gdzie podejrzany o stosowanie przemocy byli mężczyźni
1.	2021	1	0	0	1
2.	2022	3	0	0	3
3.	2023	3	2	1	1

Spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grup Roboczych/Grup Diagnostyczno-Pomocowych

Lp.	Rok	Ilość spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	Ilość spotkań Grup Roboczych/Grup Diagnostyczno-Pomocowych
1.	2021	4	52
2.	2022	5	43
3.	2023	6	40

Ilość zakończonych procedur „Niebieskie Karty” przedstawia się następująco:

Lp.	Rok	Ustanie przemocy domowej i uzasadnione przypuszczenie, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej	Rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań
1.	2021	12	2
2.	2022	10	0
3.	2023	4	1

6. Podmioty zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy domowej:

6.1. Na terenie Gminy Braniewo:

- Urząd Gminy w Braniewie
- Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Braniewo,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Braniewie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Braniewo,
- Szkoła Podstawowa im. Wincentego Witosa w Lipowinie,
- Sąd Rejonowy w Braniewie,
- Prokuratura Rejonowa w Braniewie,
- Komenda Powiatowa Policji w Braniewie,

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Braniewie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Braniewie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej PULS w Braniewie.

7. Adresaci programu

Program skierowany jest do:

- ogółu społeczeństwa, w tym osób zagrożonych przemocą domową,
- osób dotkniętych przemocą domową,
- osób stosujących przemoc domową,
- świadków przemocy domowej,
- służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

8. Cele Programu

8.1. Głównym celem Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska.

8.2. Cele szczegółowe:

- zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową,
- zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową,
- zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia, jakości i dostępności świadczonych usług.

9. Przewidywane efekty działań wynikających z realizacji programu

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach niniejszego Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osób i rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą poprzez:

- wzrost kompetencji osób i podniesienie kwalifikacji, osób zajmujących się świadczeniem usług dla osób zagrożonych i doznających przemocy domowej oraz ją stosujących,

RADA GMINY BRANIEWO

- zintensyfikowanie i podniesienie, jakości działań wobec osób stosujących przemoc domową,
- podniesienie społecznej wiadomości, wiążącej się z przeciwdziałaniem przemocy domowej, zwiększenie wiedzy w zakresie mechanizmów i skutków owej przemocy,
- rozwój, upowszechnienie i wzmocnienie działań profilaktycznych, które dotyczą przeciwdziałania przemocy,
- zmniejszenie liczby osób i tym samym rodzin, których dotknęła przemoc domowa,
- podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

10. Finansowanie programu

Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta i Gminy Frombork na lata 2024-2028 są:

- środki własne gminy,
- dotacje celowe z Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego na realizację zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej,
- inne pozyskane środki.

11. Monitoring i sprawozdawczość

Monitorowanie programu odbywać się będzie 2 razy w roku do 31 stycznia oraz do 31 lipca, Wójtowi Gminy Braniewo poprzez złożenie sprawozdania z działalności Ośrodka Radzie Gminy Braniewo za pośrednictwem Wójta Gminy Braniewo.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**
Stanisław Żołędziwski